

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales,
Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas
Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares:
Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CXLVII. De vi & natura dictionum ultra, vel extra, vel hoc amplius, &
similium. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

Qu. & Res. Civil. Pars II. Cap. CXLVI. 111

- Couarr. *1. 1. tract. de matrim. part. 2. cap. 8. §. 6.*
² num. 1. & seqq. vbi hoc ampliat, ¶ vt ius istud alimentorum tanquam pendens a iure naturali, non possit vllō modo minui, nec pacto, nec consuetudine, nec lege municipalī: Menoch. *conf. 60. n. 7. 8. 9.*
³ & seqq. Maltrill. *decis. 85. num. 2.* ¶ Cū nulla sit differentia inter naturales, & legitimos, circa alimenta: Idem *decis. 144. num. 10. & num. 18.* ¶ vbi etiam ampliat in filiis vnus monialis: & generaliter tradunt omnes DD. in d. cap. cum haberet: Gratian. *discept. 958. n. 30.*
⁵ Secundò notandum est, non solum viuentē patre obligationem alendi filios illegitimos subsistere, sed etiam eo mortuo transire ad hæredes: Surd. *de aliment. tit. 1. quest. 50. num. 1.* vbi quod quicumque successor bonorum paternorum, qui titulo lucratiuo bona acquisiuit, tenetur filiis illegitimis alimenta præstare. Ricc. *collect. 1099. & collect. 1212. versic. amplia secundò:* vbi refert Franch. *decis. 178.* vsque ad concurrentiam bonorum. Giurb. *decis. 5. num. 44. & 45.* Rot. apud Marchesam. in Bonon. *alimen. fol. 1176. p. 1.*
⁶ Tertiò præsupponendum est, quod ista alimenta non sunt præstanda dumtaxat secundum simplicem filii spurii necessitatem, sed potius attentis & consideratis patris illegitimi diuitiis, & illius qualitate, ac dignitate: Couarr. d. §. 6. numero 10. & seqq. Gomez ad l. 9. *Tauri*, numero 40. vbi dicit de hoc esse apertum textum in d. cap. cum haberet: ibi, *Secundum quod ei suppetunt facultates.* Molina de primogen. *Hisp. libro 2. capite 15. numero 55. versic. sed verum est,* vbi dicit non conuenire æquitati Canonica, si filio Nobiliori solum præstetur, quo natura contenta est; sed etiam personarum conditionem & qualitatem esse attendendam: Gratian. *discept. 586. numero 29.* vbi dicit attendendam esse dignitatem, & qualitatem facultatum patris, & eius cui debentur: & capite 112. num. 6. & multis sequent. vbi dicit ita seruari in practica: & num. 10. vbi dicit attendendas esse etiam facultates patrimonii: & fusè per totum illud caput; & sic etiam determinauit Rota Rom. in quadam *decis. Bononien. alimen. coram Penia*, teste Gratian. d. capite 586. *Lup. in tract. de illegit. comment. 2. §. 1. numero 43. versic. contrarium tamen,* qui licet existitimet hoc à Iudicis arbitrio pendere, non tamen ex hoc excluditur, quin Iudex suum interponens arbitrium, tanquam bonus vir, debeat etiam considerare statum & dignitatem personarum: vt dicit Gratian. d. cap. 112. num. 14.
⁷ Quartò supponendum est, quod in taxandis spurii alimentis nulla debet haberi ratio industriæ filii, sed solum inspicere debet vtrum ipse ex redditibus competentibus viuere possit: Rot. in Bononien. *alimen. 5. Iulii 1604. coram Iusto*, numero 1. *versic. que applicantur*, quæ est inserta apud Marchesam. *fol. 1171. parte 1. Rota in recentior. parte 2. decis. 224. numero 5.* vbi dicitur id maximè locum habere, quando pro patre heredum non probatur, cum qui petit alimenta, ex suo labore & industria tantum lucrari, quantum sufficit ad seipsum & familiam alendam; & quod ad hunc effectum non attenditur industria nec opera, propter fragilitatem humanæ naturæ, sed an habeat unde ex redditibus viuere possit. ¶ Præsertim quando agitur de artificio, quod non potest arbitrato proprio exerceri, sed ex aliena pender voluntate, qualis est Doctoratus, & similes professiones. Idem per Rotam d. *decis. n. 6.*
⁹ Quintò supponendum est, quod in decernendis

Sanlegerii quest. & res. civil. T. II. P. II.

filio spurio alimentis debet haberi ratio personarum, quas spurius alere tenetur, necnon sumptuum & expensarum pro disciplina, pro Medicis, & medicamentis, quæ alimentorum appellatione veniunt: l. quos nos, §. verbum Viuere, & ibi DD. ff. de verb. signif. sicuti salaria Medicorum, Surd. *de aliment. tit. 4. quest. 5. num. 3.* Item lecti, culcitæ cum suis pertinentiis: Surd. *de aliment. quest. 7. num. 1. 3. 4.* & seqq. Item vestimenta, l. legati, ff. de aliment. & cib. leg. l. verbo Viuere, ff. de verb. signif. Gloss. in l. si quis à liberis, §. non solum, ff. de lib. agnoscend. Item expensæ famuli, quando agitur de eo qui famulum habere debet ad sibi inseruiendum: Surd. *tit. 4. q. 18. num. 10.* Denique omnia ad victum necessaria, de quibus per Viuium *opin. 44.*

Sextò supponendum est, quod quando testator reliquit alicui spurio legatum pro vna vice soluendum, debet fieri calculus iuxta l. hereditarium, ff. ad leg. Falcidiam: ita vt si alimenta excedant summam à patre taxatam, habito respectu ad quantitatem annorum limitatam per dictum textum; filius non obstante taxatione facta per patrem, possit petere alimenta competentia sibi decerni. ¶ Et ideo dum agitur de eo qui nondum attigit ætatem viginti annorum, debet fieri supputatio summæ ad quam ascenderent alimenta ad annos triginta. Unde legatum quingentorum scutorum factum alicui minori viginti annis, non æstimabitur iuxta d. l. hereditarium, nisi ad summam sexdecim scutorum & quadraginta solidorum singulis annis; vt in puncto fuit decisum per Rot. *decis. 395. part. 2. recent. Surd. de aliment. tit. 9. q. 11. n. 28.*

Considerandum denique est, quod iste adolefcens uxorem probabiliter ducturus est, pro qua, & liberis ex illo matrimonio procreandis, alimenta præstari & taxari debent: ex Vincent. de Franch. *decis. 283. numero 15.* Surd. *titul. 1. quest. 13. numero 6.* qui loquuntur etiam de natis illegitimè.

Item debet haberi ratio omnium alimentorum, vestimentorum, medicamentorum, cubilium cum suis pertinentiis, famulatu, & aliorum omnium ad humanam vitam necessariorum: iuxta Viv. d. *opin. 44.* & alios Doctores superius allegatos.

Debet etiam haberi ratio expensarum omnium in præsentī lite factarum, quæ ex patris patrimonio præstari debent: l. si instituta, ff. de inoff. testam. l. fin. C. de ord. cognit.

Mors huic adolescenti superueniens litem hanc terminauit.

CAPUT CXLVII.

De vi & natura dictionum *Vltra*, vel *Extra*, vel *Hoc amplius*, & similium. Et quādo ex illis apposis super gravamine adjecto secundum dispositioni, censeantur in gravamine comprehensa bona primæ dispositionis. Ostenditur differentia inter societatem coniugalem acquæstum & conuæstum, & donationem omnium acquisitionum faciendarum per filium patris donatarium. Quid juris competat venditori super rebus venditis pro pretii

K 2 consecra

112 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerii,

consecutione, si nec dominium, nec specialem hypothecam sibi referuauerit. Et de re empta ex pecunia dotali.

S V M M A R I V M.

- 1 *Dictio Ultra, apposta in secunda donatione, nihil addit contentis in prima, nec censetur illis adiacere aliquod grauamen.*
- 2 *Dictio Ultra, operatur augmentum, non diminutionem.*
- 3 *Donatio perfecta non potest grauari fideicommissio sine consensu donatarij.*
- 4 *Dictio Ultra, est implicatiua & cumulatiua.*
- 5 *Per grauamen appositum in secunda donatione, censetur etiam facta repetitio grauaminis, vt in eo comprehendantur bona prima donationis, si repetitio ad primam referatur.*
- 6 *Legata relicta cum dictione Ultra, ad omnes nominandos referenda.*
- 7 *Legata si fuerint alicui alimenta durante vita, & praterea summa 200. scutorum, hoc secundum legatum intelligitur vt valeat durante vita, ob naturam dictionis repetitiua.*
- 8 *Conditio censetur repetita in secundo legato, conexa per dictionem Ultra.*
- 9 *Imò si secunda dispositio esset facta sine grauamine, censetur reuocatum grauamen prima, ob dictionem repetitiuam appositam in secunda.*
- 10 *Dictio Etiam, non restringit, sed ampliat dispositionem, necnon verbum Omnia, quod nihil excludit.*
- 11 *Dictio Extra, quid operetur, & quod sit contraria dictioni Ultra.*
- 12 *Dictio Ultra, relata ad residuum hereditatis, quid operetur.*
- 13 *Explicatur decisio Merlini 548.n.39. & 40.*
- 14 *Dictio Ultra, apposta grauamini in secunda donatione, corrigit primam dispositionem.*
- 15 *Fauor liberorum praeuolat favori pie cause.*
- 16 *Donator potest grauare donatarium in bonis propriis, si tantumdem illi de suo reliquerit.*
- 17 *Donatis acquisitionibus, creditores donatarii habent jus super illis.*
- 18 *Obligatio contracta pro Officio emendo, est causa acquisitionis illius Officij.*
- 19 *Quomodo differant donatio lucrorum, & donatio acquisitionum.*
- 20 *Donatio acquisitionum non regulatur eodem modo, quo societas inter conjuges inita super acquisitionibus.*
Quomodo inter se differant acquisitiones, & conquestus, ibidem.
- 21 *Donatio totius utilitatis verbis amplissimis concepta, omne genus acquisitionis comprehendit.*
- 22 *Stantibus verbis clavis donationis, acquisitiones factae per filium donatarium debent esse immunes ab omnibus debitis & expensis.*
- 23 *Venditor nullam habet prelationem super re vendita, nisi sibi consuluerit per specialem hypothecam, vel reservationem dominij.*
- 24 *Acquisitiones factae per filium in dubio presumuntur prouenisse ex propria illius industria.*
- 25 *In rebus ex pecunia dotali comparatis, vxor nullum habet in proprietate ius, sed illa pertinent ad acquirentem.*

Adversus ea quae per nos scripta sunt *infr.* cap. 168. duo excitantur dubia: quorum pri-

mum est, quod in donatione 8000. scutorum, scilicet 1000. scuta, facta in fauorem filij, & filiorum eius, lo matrimonio, non fuerit quae situm jus liberis, quam liberis, sed tanquam patris hereditas, quae dictio *Ultra*, non potuit prauidere primae donationi 1000. scutorum, facta in fauorem filij patris, & suis hereditibus stipulantis: ex traditis per *lin. dec. 558.n.39. & 40.* fed potius contenta in prima donatione, censetur approbata & confirmata iuxta illorum tenorem: ex *Ozal. dec. 512.n.15. Gratian. discept. 116.n.29.*

Imò dictio *Ultra*, est potius exclusiua, quam inclusiua: Manent. *dec. 4.n.17. Sanfelix. dec. 209.n.1.* & potius debet operari augmentum quam diminutionem, vt in dicta decisione. Maxime cum agatur de materia odiosa: Cavalier. *dec. 581.n.5. & 7.* potius per modum cumulationis quam dispositionis, cumque facta fuerit in fauorem filij, non debet ejus odium retorqueri.

Et idem donatio perfecta non potuit graui deicommissio, sine expresso consensu donatarij, *conf. 205.n.10. Rot. parte 2. recent. dec. 465.n.2.*

Quae dubia, licet primo intuitu satis reuocantur, ex sequentibus omnino resoluta esse constabit.

Siquidem dubitari non potest, quin dictio *Ultra*, adiecta alicui dispositioni, sit implicatiua & inclusiua tam primi, quam secundi rei, & factam donationis 8000. quam 1000. scutorum: ex *Gratian. discept. forens. cap. 116. ibi n. 29. de quibus nominatim de donatione inter vivos: Bunt. dec. 799.n.5. Rot. dec. 62.n.13. per quem. ad id vt vigore praefatae dictionis *Ultra*, potius totum in hoc secundo instrumento non solum bene, sed etiam 1000. scuta donasse videatur: Manent. *ib. 3. tit. 3. num. 32. & donatio 1000. scutorum eodem jure regatur, quo donatio octo millium: Gratian. discept. forens. 677.n.49. Peregr. de fideicom. art. 1. num. 15.* Vnde fuit in Curia Parliamenti iudicatum quod si quis se obligauerit ad certum summam *Outre aures debtes*, ex eo fuit interrupta praescriptio, quae contra alia debita antiquiora opposita fuisset, vt testatur *Claudius Henry in sua responsione arrestorum, lib. 4. c. 6. q. 100.**

Itaque vt omnis tollatur difficultas admodum est, hic agendum esse de repetitione grauaminis, duplici respectu: Primo, respectu primae donationis, quae simpliciter & sine grauamine facta sit. Secundo, respectu secundae donationis factae per dictionem *Ultra*, comprehendentem summam donatam, adiecto grauamine in fauorem filiorum donatarij. Et hoc supposito concludendum est, hanc debere respectum ad grauamen, qualitates, & conditiones appostas in hac secunda donatione, vt efficiant vtramque summam in prima & secunda donatione contentam, vt bene probatur per textum in *l. Aurelius 29. §. testamento ita scriptum, ff. de liber. legat.* vbi testator reliquerat Titio liberacionem omnium summam quas illi debebat, quam liberacionem reliquerat in testamento: deinde verba fecerat codicillos, quibus mandauerat vt donum faceret Titius, nihil ab eo exigere. Quae summa erat, vt secundum secundam dispositionem videretur facta augendi legatum liberacionis: Et conclusum est, hanc consultationem videri minutum legatum datum in testamento. Et idem dicit *ibi Glossa in verbo, repetitio* quod cum primum legatum esset tacite repetitum in codicillis, per verbum, *hoc amplius*, vel *repetitum* adiectum in codicillis restringunt hoc legatum, necnon etiam primum, quod erat *repetitum*.

Qu. & Res. Civil. Pars II. Cap. CXLVII. 113

repetitur in posteriori dispositione vigore illius dictionis *Ultra*.

6 Idem probatur in *l. ult. de reb. dub.* ubi deciditur, alimenta duobus inter plures manumissos relicta cum dictione, *hoc amplius*; referenda esse ad omnes manumissos, quamvis de illis testator nihil disposuisset.

7 Idem probat Castrensis. *conf. 88. lib. 1.* ubi ponit casum, quo testator reliquerat uxori quædam bona quamdiu vitam vidualem servaret; deinde verò eidem uxori reliquit ducenta per dictionem *Item*, vel *Ultra*, vel *hoc amplius*: Concludit qualitatem & conditionem appositam in præcedenti dispositione, censeri repetitam in legato sequenti, & sic uxorem non posse habere dicta ducenta, nisi durante vita.

8 Idem concludit Giovagnon. *conf. 40. num. 8. vers. sic. nec dicitur, lib. 1.* ubi dicit, quod quis testator legaverat dotem tempore nuptiarum solvendam, ultra scuta mille, filiæ suæ; dicta mille scuta non debentur nisi sub conditione nuptiarum, propter illam dictionem *Ultra*, quæ est inclusiva & implicativa, omnia æqualiter determinans: Et simile habetur apud eund. *respons. 84. num. 18. in fine vers. secundo.*

9 Imò quod plus est, si in prima dispositione adjectum fuisset gravamen, secunda verò fuisset facta sine gravamine, attendenda esset secunda: ut per Mantice. *de conject. lib. 12. tit. 1. n. 38.*

10 Et cum clausula appositæ in dicta secunda donatione, fuerint factæ cum dictionibus universalibus sæpius repetitis, tam ad primam quam ad secundam summam relatis, nulla spereffe videtur dubitatio, cum dictio illa, *Omnia*, vel *Omnes*, nihil prorsus excludat, & utramque donationem comprehendat: *l. Julianus, & l. testatorem, in princ. ff. de legat. 3.* cum aliis vulgatis.

Quod evidentius apparet ex generalitate verborum, & continuatione orationis in illo articulo donationis factæ filio, & liberis, de summa 8000. scutorum, *ultra etiam mille aureos antea donatos*: adeo ut illa geminatio verborum, *autre aussy*, evidenter ostendat eodem contextu, & eodem favore, utramque summam favore liberorum fuisse donatam, cum dictio illa *aussy*, sit ampliativa & augmentativa & repetitiva omnium conventorum in illa oratione, & dispositione: Barbof. *de dictionib. cap. 112. num. 5.* Et per hanc clausulam cessat quoque illa obiectio dispositionis cumulativæ, desumpta ex Gratiano. *d. discept. 116.* cum dictio *Etiam*, non cumulet, nec restringat dispositionem, sed illam omnino amplificet: ex notatis per Seraph. *decis. 1384. num. 5.*

11 Quibus ita suppositis, clara resultat responsio ad doctrinas in contrarium allegatas. In primis enim fieri non potest fundamentum in *decis. 380. Sanfelicii, n. 4.* qui loquitur in aliis terminis omnino diversis; non enim agit de dictione *Ultra*; sed de dictione *Extra*, quæ ex diametro adversatur dictioni *Ultra*, & sic est exclusiva: ut notat Barbof. *de dictionibus, cap. 121. n. 1.* & probatur ex *l. 3.* quam allegat, *§. si quod extra heredem, & ibi Gloss. in verb. si quis extra, ff. ad exhibend.* ubi Glossa æquiparat dictionem *Extra*, cum dictione *Præter*, quæ etiam exclusionem & separationem denotat: ut per Barbof. *d. cap. 121. n. 4.* & *l. si res mobilis 10. ff. de rei vindicat.* ubi loquitur de dictione *Extra*.

12 Manentibus *d. decis. 4. num. 17.* loquitur de dictione *Ultra*, conjuncta cum verbo *residui hereditatis*; & ideo versatur in iisdem terminis, in quibus Sanfelicegii *quest. & resol. civil. T. II. P. II.*

lic. *d. decis. 380.* quod patet, quia allegat textum in *l. si ita legatum 68. ff. de legat. 1.* ubi textus loquitur de dictione *Præter*, quæ potius est exclusiva: ex notatis per Barbof. *de dictionibus, cap. 279. num. 5.* Nisi tamen aliquando ponatur pro dictione *Ultra*, quia tunc non privat, sed ponit: *leg. Seio, §. uxori, ff. de annuis legat.*

Merlin. *decis. 568. n. 39. & 40.* dicit dictionem *Ultra*, esse inclusivam & implicativam; & solum illud idem comprehendere quod fuerat in prima donatione comprehensum: quod nos non negamus, imò verum esse fatemur; sed dicimus, quod ex eo quod nova qualitas, seu novum pactum fuit in secunda donatione contentum cum repetitione primæ per dictionem *Ultra*, favor filiorum donatarii in hac secunda donatione consideratus, debet referri ad utramque donationem, propter naturam dictæ dictionis *Ultra*, quæ facit ut favor filiorum consideratus in secunda donatione, ad utramque summam referri debeat.

Thomatus *decis. 50. num. 298. & 299.* solum hoc dicit, quod dictio *Ultra*, indicat voluntatem augendi, & allegat *d. l. Aurelius 28. §. testamento ita: & ibi Gloss. in verbo, voluntatem, Digest. de liberatione, legat.* ubi dictio *Ultra*, adjecta in secunda dispositione corrigit primam; & attenditur onus adjectum in secunda dispositione, non autem in prima: & idè potius favet intentioni liberorum, ut attendi debeat onus & pactum secundæ donationi adjectum.

Neque subsistit quod opponitur, hic agi de gravamine dicti donatarii: cum agatur potius de favore liberorum ipsius, quorum causa prævalet causæ patris: ut per Fontanel. *de pact. nupt. claus. 6. gloss. 3. p. 5. num. 36. fol. 358.*

Nec etiam nocet quod dicitur, non posse poni onus post perfectam donationem. Quia hoc verum est, nisi donator filio multò majorem summam donasset; certum enim est onus imponi posse bonis donatis, quando pater majorem summam donatario reliquit, excedentem gravamen injunctum: Castill. *lib. 3. controvers. cap. 10. num. 46.* Dixi in *questionibus civilibus, quest. 50. num. 38. vers. Et donator.*

Præterea clarum est, quod gravamen injunctum filio præjudicat, cum ipse fuerit præsens, consentiens, & stipulationem interponens in eodem instrumento: Rot. *decis. 463. n. 1. p. 2. recent. Modern. Aven. ibidem, num. 39.*

Et ex his evacuatum creditur primum dubium.

Secundum dubium quod proponitur, consistit in eo quod quamvis acquæstus fuerint in pacto matrimoniali acquisiti liberis donatarii; tamen creditores habent jus petendi satisfactionem sui crediti super illis acquæstibus, cum non possint acquiri liberis donatarii, nisi deducto ære alieno, quod est causa talis acquisitionis: Tiraquell. *de retract. consanguinitat. §. 15. gloss. 1. numero 3.* Quia qui vult habere commodum acquæstum, debet sentire damnum: *leg. qui sentit, ff. de regul. jur.*

Præsertim cum obligatio contracta pro officio Grassariatus per donatarium, sit causa acquisitionis talium acquæstuum, & cedat in augmentum rei familiaris: Cancer. *lib. 2. cap. 5. de fidejussor. num. 65.*

Eodem modo non debet haberi ratio acquisitionum, quæ provenerunt ex pecuniis dotalibus uxoris donatarii, quæ per rationem prædictam in primis deduci debere videntur.

